

การศึกษา

เทศกาลของไทย
ตอนที่ ๒

ในเทศกาลสงกรานต์ ส่วนใหญ่คนไทยจะมีธรรมเนียมปฏิบัติคล้าย ๆ กัน ได้แก่ การทำความสะอาดที่พสกาศัยครั้งใหญ่ ซึ่งอาจทำตั้งแต่ก่อนเริ่มเทศกาล หรือในช่วงเทศกาล แล้วแต่ธรรมเนียมในท้องถิ่น การเตรียมข้าวของ อาหารคาว และขนมเพื่อนำไปถวายพระและแจกจ่ายในช่วงเทศกาล ขนมที่นิยมทำในเทศกาลนี้คือ ข้าวเหนียวแดงและกะละแม ซึ่งต้องช่วยการกวนหลายคน จึงเป็นการสนุกสนานอย่างหนึ่ง การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดใหม่ อันเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นในช่วงปีใหม่ การไปทำบุญตักบาตรหรือเลี้ยงพระที่วัด การทำบุญอุทิศหรือบิณฑบาตเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้บรรพชน การสงฆ์พระพุทธรูปและพระสงฆ์ การรดน้ำและขอพรจากบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ และผู้ที่ตนเคารพนับถือ การก่อเจดีย์ทราย การปล่อยนกปล่อยปลา การเล่นสาดน้ำ การละเล่นพื้นเมือง เช่น ช่วงซัดซัดเย่อ สะบ้า ทั้งนี้ แต่ละท้องถิ่นอาจปฏิบัติแตกต่างกันในรายละเอียด หรืออาจมีธรรมเนียมอื่นเพิ่มขึ้นจากที่กล่าวมา เช่น ภาคเหนือ บางท้องถิ่นที่มีการจุดประทัด ตามความเชื่อว่าเป็นการขับไล่สิ่งชั่วร้ายอัปมงคล ภาคใต้ ในช่วงรดน้ำผู้อาวุโส อาจมีการสละผมให้บิดามารดาด้วย เรียกว่า สละผมวันว่าง ภาคอีสาน มักมีการเดินร้องรำทำเพลงไปเยี่ยมเยือน

ตามบ้านต่าง ๆ เป็นการอวยชัยให้พรและขอพร นอกจากนี้ เนื่องจากช่วงสงกรานต์เป็นช่วงปลายฤดูแล้ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางถิ่นจึงอาจผนวกการแห่นางแมวเพื่อขอฝนเข้าไว้ด้วย

เทศกาลที่สำคัญของไทยอีกเทศกาลหนึ่งคือ เทศกาลสารท คำว่า สารท มาจากภาษาบาลี แปลว่า ฤดูใบไม้ร่วง เทศกาลสารท หมายถึงเทศกาลทำบุญในวันสิ้นเดือน ๑๐ คือวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ (ตกประมาณเดือนตุลาคม ซึ่งแม้ประเทศไทยไม่มีฤดูใบไม้ร่วงแต่ธรรมเนียมนี้ก็นำมาจากอินเดียภาคเหนือที่มี ๔ ฤดู และช่วงนี้เป็นฤดูใบไม้ร่วง) ทั้งเป็นช่วงกลางปี กล่าวคือหากนับจากวันปีใหม่หรือวันสงกรานต์ซึ่งอยู่ประมาณต้นเดือน ๕ เมื่อถึงสิ้นเดือน ๑๐ ก็จะเป็นเวลา ๖ เดือนพอดี ช่วงเวลานี้ ข้าวกำลังออกรวง รอคารเก็บเกี่ยว ส่วนพืชไร่พืชสวนอื่น ๆ ก็อาจจะเก็บเกี่ยวได้แล้ว ผู้ทำการเกษตรจึงมีประเพณีนำผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ครั้งแรกในฤดูนั้นไปถวายหรือบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ไร่นาของตน และแสดงความเคารพและระลึกถึงพระคุณที่ดลบันดาลให้พืชพรรณธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ ทั้งเป็นการเฉลิมฉลองพืชผล และทำบุญกลางปีด้วย เพราะเป็นช่วงที่ว่างจากการทำนาก่อนเก็บเกี่ยว

เทศกาลสารทของไทยยังมีต่อคราวหน้า.

พิณแข คุณาเจริญ เขียว
ชลธิชา สุดมุข สรุปล